

DIZERTAČNÍ PRÁCE „GRAVITACE UMĚLECKÉ KOMPETENCE“ MgA. ISABELY GROSSEOVÉ

Na učení na AVU mě vždycky nejvíc trápilo, co se děje se studenty po ukončení studia. Ta otázka asi nebyla tak trýznivá u fenomenálních zjevů (např. o Viléma Baleje nemám strach, ačkoli jste o něm asi nikdy neslyšeli), jako právě u těch „normálně výjimečných“ talentů.

Zdalo se, že ono bezuzdné plýtvání talenty, kteří i po AVU pořád nějak myslí na umění, ačkoli se jen minimálně vyskytují na scéně, a provozují všechna možná zaměstnání, nikoho nebolí. A hle, přišla Isabela Grosseová, a se svou jemnou neústupností vybudovala za několik roků svého doktorského studia pozoruhodný vhled do této neviditelné množiny.

Udělala to líp, než jsem si kdy dokázal představit. Popravdě, představoval jsem si, že na takové téma může vzniknout buďto nějaká okomentovaná statistika, anebo pouze subjektivní reakce. Vzniklo cosi třetího, co neumím zařadit. Zdá se, to nevyhnutelně spadne pod kolonku umění.

Klíčem k Isabelině práci by mohl být moment, když její (i náš) oblíbený Stephen Wright mluví o mapě v měřítku 1:1. Isabela pracuje se subjekty v jejich životním měřítku, nezmenšuje je do mikroskopických statistických entit, ani nekoncipuje psychologické sondy do jejich nezměrného nitra, respektuje jejich integritu. Pomáhá jí v tom metoda biografického výzkumu, která mi sice přišla malinko přitažená za vlasy, co se týká interpretace, ale naprosto dokonalá pro způsob Isabeliny interakce s jejími respondenty.

Díky metodice s detailně určenými pravidly se rozhovory odehrávají přesně na hranici mezi osobním a institucionálním. Výsledkem této části dizertace jsou jímavé (v jistém úzkém smyslu by se dalo říct tragické) příběhy, ze kterých sice neplyne „poučení“ – ale jsou dostatečně konkrétní, aby se o nich dalo myslet – například kdyby člověk dostal úkol nastavit Akademii tak, aby se potenciál talentů ve společnosti neztrácel.

Dizertace sama vznikala způsobem, který je blízký tomu, co k uměleckému výzkumu v jedné z citací říká Camnitzer: „...hledáním myslím to, že občas narazíme na řešení dřív, než máme ponětí, jaký problém se jím řeší.“ To je šťastná okolnost (módním slovem serendipita), která se nedá naplánovat – ale štěstí přeje připraveným – a vše nasvědčuje, že Isabela byla při své dizertační práci precizně připravená. I když měla vypracovanou osnovu celé práce a k realizaci jednotlivých momentů přistupovala s obdivuhodnou vytrvalostí a důsledností, nebylo to v rozporu s její vnímavostí k nacházení nečekaných spojení.

Monumentálními výkony byly v rámci dizertace tři „výzkumné výstavy“; každá jedna byla těm druhým antitezí, každá v sobě nesla specifické sdělení, a zároveň ještě větší dávku nesdělitelného, každá v jiném modu mluvila o okřídleném wittgensteinovském „O čem se nedá mluvit, o tom se musí mlčet.“ Dohromady je to velká dávka: opomíjení umělců, opomíjené obory, druhá kariéra, dvojí život, plnohodnotný život, galerijní systém jako kritérium úspěchu, stereotypy hodnocení umělců, skrytá práce umělců, autonomie uměleckého myšlení, past individualizmu, věčnost aktuálnosti Akademie... Hodně zpětné vazby nasměrovala právě na naši Almu Mater, nakonec do značné míry stojí i za uváděním Alumni klubu AVU do života – což je záležitost, o které já planě mluvím asi patnáct let.

To, co se mi ze začátku ukazovalo jako větvení všemi směry, se v závěru dizertace spojilo v jedinou košatou korunu, v precizně zacílené sdělení. To lze ověřit též na adrese <http://gravityofartisticcompetence.com/web/cs/> , kde Isabela vytvořila rozcestník jednotlivých okruhů.

Za věcnou a inspirativní zpětnou vazbu k Isabelině projektu velmi děkuji konzultantovi doc. Mgr. Tomáš Pospiszylovi, Ph.D., oponentce prof. PhDr Mileně Bartlové, CSc, a oponentce doc. MgA. Barboře Klímové, ArtD.

Prof. Vladimír Kokolia, školitel